

Landskap: Småland.Upptecknat av: Esel VikingHärad: Uppvidinge ö landsbuds:Adress: Turåkra, Kråksmåla.Socken: Ålgö och Kråksmåla.Berättat av: Lantbr. Nils Jansson m.fl.Uppteckningsår: 1940.Född år 1811. i Ålgö och Kråksmåla.

(Ullma:s kartfrågelista 29.)

Uppteckningen Berör Hörlåttor.Vol: 3.Fidor: 46. — 61.4. Blad teckningar.

Obs! Sam min fader dog, då jag var i mitt
15de år, så vistades jag sedan några år
hos farbror Nils och har mina upple-
velser därifrån. Mitt barndoms hem bestod
helt och farbrors f.d. hem låga så att
vissa ägor gränsade emellan varandra.

ACC. N:R. M.6445:47

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Uppvidinge & Fudbörd. Adress: Turåkra, "Kråksmåla.
Socken: Ålgöult & Kråksmåla. Berättat av: Laufer: Nils Jansson, m.p.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1811. i Ålgöultsocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I gammal tid hade vi intet als stora (46.
"klöverträddor," ty de flesta mossodlingar i
nutid låga under vatten hos oss. - Men när
den svåra vattenlåtern var underbökad, så mår-
de "klövern slås för han stod i blam." klöver-
träddan låg i regel nära gården, på en "Back-
gå hem & äta." Obs! Klövern släddes absolut
på samma sätt som på Madar och härr.
"Strängarna" Breddes ut med hästjugar av
kvinnor. När klövern legat på länge
på tork att blamman vissnat (torkat) så
vändes klövern med kärror lika som
förut beskriva håbredsor. När den så bör-
jat bliva fämligen torr även på den uppvän-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6445-48.Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VikingHärad: Uppvidinge län Adress: Suråkra, Kräksmåla.Socken: Älgheultö Kräksmåla. Berättat av: Lantbr. Nils Jonsson m.f.Uppteckningsår: 1940. Född-år: 1811. i Älgheultö socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

da sidan, så skulle den antingen "Hässja" (48) eller "Kraha". Hässja var fullt ut så pålitligt. Se gamla bändernas "Hässjestammar" bestående av 4 alunar höga kranar av Ekträ med inborrade pinnar. Kranen städades å sidan dit han något lutade, by storändan rattes 12 tum mer i jorden. Hässjekranerna voro väl barkade, torra grästänger på vilka höet händes opp. Gammaltida "hässjekran, som hässjestamme, påbörjad hässja, och fullt färdig hässja, se teckning nr 15!" Stål "Kraha kläverin" (s. v. s. rätta apphät) på barkade i jorden messatta stölar, som hos oss heba "Krahar" är ej så ung

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6445:49.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Ulvvidinge ö Kautsköld.

Adress: Furåkra, "Kråksmåla."

Socken: Ålgård ö Kråksmåla.

Berättat av: Lantbr.: Nils Jansson, m.f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1811. i Ålgård socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som det tros i frågelistan. Vi veta att "krake" (48. klövr har minst 100-åriga anor på våra orter, men klässjor är dock äldre än så har vi. De nyare moderna beskriver jag ej utan det gamla från våra orter. Minst som har 50-åriga anor. —

På varje "krake" var spika med en spik en liten tvärlå i den från marken, så ej. Kläet skulle falla lätt efter marken då det händes på "kraken", som var hårt ner-satt i jorden. I.e. mersatt "krake", påbörjad kuv, och avslutad kuv. Dessa "kuvar" äro runda, men långa, som saknar "krakar" äro avlånga och heter "byrakuvar". Se teckning 16! om kuvar som äro "krakade" —

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6445: 50.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge ö Thaulboås Adress: Furåkra, 2 Kråksmåla.

Socken: Håghult ö Kråksmåla. Berättat av: Lantbruk: Nils Gustavson.

Uppteckningsår: 1940. Född år 1811 i Håghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Teckning nr 16. 2. Visar när meddelaren, (49)
som 20-åring" kör in klöverhä från åker
i Östra = Rås Håghults socken. Oppe på las-
set sitter en liten pyss "Lille Per," som grät om
han ej fick åka när jag körde. Han var så
rolig på, men man måste ha ständig tillsyn
på en sån där liten, ty om han fallit av kunde
det blivit hans sista; men pyssen var ej rädd.
Klöverhä, som ej för 50 år sedan var mera
än en fredjedel hos oss då mot i muck, det
måste sparas. En del därav lades på "Halls-
hindret" och gagnades till "Färafoder" åt hästen
eller hästarva, ty på den tiden körde vi ofta "fa-
ror" från våra orter till Kalmar. Resten av

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6445: 51.Landskap: Småland.Upptecknat av: Earl VikingHärad: Elfsborgs- & Handbovds.Adress: Turakrå "Kråksmåla."Socken: Älgheult & Kråksmåla.Berättat av: Lantbruk. Nils Jansson, ordf.Uppteckningsår: 1940.Född år 1811 i Älgheultssocknen.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

klöverhäst lades i en lada i Hadugårdslång (50. an, som hette "Värladace". Det gavs åt oxarna då man gjorde "Värningen". S. v. s. körde (ärdede m. m.) jorden för vårsådden. Oj! Vi Minnas att den tiden gagnades oxar till dragare hos oss, men nu har det i senast gångna åren varit helt ur bruk hos oss och torde aldrig mera komma till användning. — På återstet då att uppteckna om böslätter i vår "Gården", s. v. s. större eller mindre inhänguade plätterängar, varan numera de sämre betas, men de bästa slås ännu med lön hos oss liksom i fordom tamma, men nu börjar ej slätten förrän kl. halv 8 på morgonen och slutas kl. 6 på kvällen med

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. N. 6445: 52.
Landskap: Småland. Upptecknat av: Erlb Viking
Härad: Uppvidinge & Ådaböds; Adress: Juråkra, "Bråksmåla"
Socken: Ålgshult & Bråksmåla. Berättat av: Lantbr: Nils Jansson, m.f.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1811. i Ålgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2. $\frac{1}{4}$ timmas måltidsraster. "Vill Bonden vara ⁵⁰ med 8 timmars arbetsdag, så får han, men ej en minut utöver, såvitt vi ej på 50% förhöjning för övertid." Ja så är det nu här. Låga gårdarna långt från gården, som stundom var fallet så måste man "ruska ut sig" precis på samma sätt, som till Madarna och Kårren. Männene släppte en timma på aftonen, men kvinnfolken gått hem, men åt man "kvällsvard" av den medförda maten, lade sig i köket i Ladan, höjde kaffet över över koret & som avaggad några timmar, ty kb: 8. på morgnaden skulle åker släcken börja medan daggen satt i graset.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6445:53

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge & Åmbo.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Ålgården & Kråksmåla.

Berättat av: Lantbr: Nils Jansson, m.f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1911 i Ålgården.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När man slådde och slår på ängarna, (s. 2)
så gå ej slåtterkarlarna i rad efter
varandra, utan till bredds, med ett av-
stånd av cirka 10. panner från varandra.
Man ligger för sig var sin s. k. "kn" och läg-
ger höet ej i "hängar", utan det får falla
hur som helst, att slå på det rättet
heter hos oss att "backslå". Kvinnorna
gunga efter och räfsade höet i breddar.
När breddorna vora torra på över-
dan, så när vädet var vackert och hö-
et var andaggat så vände man det med
räfsa, som förrut beskrivet är. Så kunde
då hävda, att höet blev "inbärsort".

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6445-54

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge & Handboås. Adress: Furåkra, 2 Kråksmåla.

Socken: Ålgult & Kråksmåla. Berättat av: Lantbr: Nils Hansson.

Uppteckningsår: 1940. Född år 1811. i Ålgultssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Obs! Men var "Torberäddret ej så gott" (53).
då fick man "kuva höet i avlänga byra-
kuvar och strä det när det var poligt
& ådagat & sen bära in det." Så fort gick
slättern tills även ängarna vora slutsläd-
da, senast till "Bren-Olle" den 16de augusti.

Obs! Men "Si rojen kunne tränga rej imeller
slättern, & han måste tas å se han inte sto &
kann nr. På Erik ax, så ga Olov kaka, då sto
inte fel," sade fäderna. Obs! S. v. s. Var rågen i at
den 18de maj, som bär namnet Erik, så fick
man meja den den 29de juli, som bär nam-
net Olov. I närmast följande skall i höstet
upptecknas om något ur den gamla folktracé.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6445: 55.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge ö Landsbörd:

Adress: Suråkra "Kräksmåla.

Socken: Blghult ö Kräksmåla.

Berättat av: Lantbruk: Nils Jonsson, m.f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1811 i Blghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sam stod i samband med Håslåttern. "Sen, sam⁽⁵⁴⁾
slädde sista hugget i en äng han sade
"Ja haren". Yngen ville gärna "Ja haren" för
den "Så göra fick vaggan te året. S. v. s. hade
faderskap att vänta oavsett om han var
gift eller ogift. Likaså om någon slätkat
i ängen bland buskarna glände så en li-
ken bit av "även", så sade att han lämna-
de "Barusöb." S. v. s. måste till året hålla barn-
dop oavsett om han var gift eller ogift. Like-
så om en kvinna glände något oräfsat,
så sade att "han ska undan vaggan". Och
betydelsen av den uträkan förstå vi gran-
neligen, men det var förargligast för de

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6445:56.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge ö Handbörds.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Ålshultö Kråksmåla.

Berättat av: Lantbr: Nils Jansson m. f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1811 i Ålshultssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ogifta. Egen reflex: I gammal tid ansågs (ss. det för mycket vanäraande att hava barn utan äktenskapet; men nu när sådant ofta händer hos oss, så blott skrattar flickan och säger, "Jag är med modet." Många av våra unga damer hålla bröllop och barn dop på den förfäddes samtidigt. Det hör till ordningen hos oss. Det är ej överdrivet sagt. — Ols! Sannliga bänder t. ex. farbror Nils m. f. hade för red, när dam slöt slå ängen låta några, långa, gräs stå invid en steen, sen böjde dam ner sträva efter marken och lade på dem en stor sten ungefär, som ett barnhuvud. Jag frågade farbror varför han gjorde så, men

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. N.6445-57.
Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Vikberg
Härad: Uppvidinge ö Hälbo. Adress: Turåkra "Kråksmåla.
Socken: Älgshult ö Kråksmåla. Berättat av: Lantbr: Nils Jansson, or. f.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1811. i Älgshultsrocken or. f.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

han sade "Åh, du min lille, då ä en gammal
sed, farmin gjorde så." Men jag knäpp-
te inte ut, utan jag emiserades med farbror om
vad det betydde. Consider berättade han, "Sä
ska Odens häst ha de yulafoder, så blir mitt
hå drygt." Vidare frågade jag honom aldrig
därpå. En gammal bonde Jan Nilsson i
Smedstorp, Älgshultsrocken, gjorde så, så
långt fram i tiden, som 1905. då jag släd-
de hos honom, när vi slöt hans äng, men
min fader såg jag aldrig hava den seden.
En äldre bondhustru Mina Jansson född 1840
i Kellebergasrocken, Kranobergs Län, han dog
78 år gammal 1938. i Lilla-Gölshult, Älgshults-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6445-58

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Uppvidinge & Åmålshärad. Address: Furåkra, "Kråksmåla."
Socken: Håghult & Kråksmåla. Berättat av: Lantbruk: Nils Jansson, vj.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1811. i Håghultsacken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sacken. Hon hade för red, när jag arbetade där för 40 år sedan, att när hon slöt räfra en äng eller sädesåker, så de rista spränna han gick i kåsan kastade han över sin venstra axel och sade, "Säddär åt Gloroan." Jag frågade, "Mor Nina, vad är Gloroan för något?" Hon sade att det var ett spöke, som så ut, som ej so-(rugga) & borsten glödde som eld. Hon hade sett en Gloro en julnatt när ha gick till julettan i Kellebergskörka, men lycka va, att ja gick i venstra väghanten, & soa sprang mit i vägen, förri hade ha sprungit emellan benen på mej, så hade han fläckt

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 6445: 59
Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Vikberg,
Härad: Uppvidinge ö Handbräda Adress: Turåkra "Kräksmåla."
Socken: Ålgshult ö Kräksmåla. Berättat av: Lantbr: Nils Jönsson, m.f.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1811. i Ålgshult socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mej mitt ifu, men om en ger na, ell li- (58.
ket offer ibland, så har en inte ontå nå.
ja, sådant trodde och berättade gamla myt-
ket om. ——— Obs! Nu bör något uppteck-
nas om s. k. "Slätteröl." I fädernas tid och
i min ungdom, så gjorde bönder, som
hade likt med slätterfolk, men stora ängar
"slätteröl." Barn flickor skulle räpa och
pojkar slå en dag för "kalasemat, öl,
brännvin och vin till flickorna. Vi gingo
till gården tidigt på morgnen försedda med
liar och råpor. Vi voro inbjudna på kaffe,
konjack och mat och flickorna fingo vin.
Sen slädde vi och räpade i ängen till 11. va-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. N. 6445-60.
Landskap: Småland. Upptecknat av: Earl Viking.
Härad: Uppvidinge & Ånundby. Adress: Turåkra, Kräksmåla.
Socken: Ålgård & Kräksmåla. Berättat av: Lantbr.: Nils Jansson.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1811 i Ålgårdsmooken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

tiden på dag, då blev det "Sagvard." Så fingo⁽⁵⁹⁾
vi varmmat brännvin och hembraggt öl och
flickorna fingo vin och "karungsbrännvin."
Vid kl. 3. fick vi kaffe, kanel och dopp och vid
kl. halv 6. en ostsmörgås en sup och öl till
oss uti ängen. Därefter vi var många,
så brukade vi sluta ängen till kl. halv 8.
på kvällen. Så var det "stomål" inne i stor-
ra rummet. Dit kom byns bränder och band-
mororna hade med sig flera krukar med
"viter gröt." Sen rop 8 åt vi till halv 11³⁰ tiden
på natten, då gingo "bandmororna" hem, men
gubbarna stannade kvar en stund och rökte
och drucka "paddy." Vi unga gingo ut på

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6445-61.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge ö Handbörds Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Skoghult ö Kråksmåla Berättat av: Lantbr: Nils Jansson, m. f.

Uppteckningsår: 1940. Född år 1811 i Skoghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Logen, som var ropad och lävad med Björk-
löv och blåklint, och då måste min gamla
farfars fiol, som jag ännu äger, fram ur
lådan och det dansades och gjordes ring lekar
till kl. 3. på morgonen, då gingo vi hem. Så-
dana "slätteröl" var det i fädernas tid, men
nu äro dem bortlagda, proligen för alltid.
Obs! I mina faders ungdom berättade far och
farbror att när alla bönderna i byn slutat
bärja sin skörd, så gjorde man "Skaffning
hos Bymanen." s. v. r. Man bar dit bröd, smör
och kött och fläsk från varje hem och där-
till mycket öl och brännvin och så gjor-
des ett stort gille på lördagsaftan. Unga

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6445:62.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppvidinge & Ålandhövd.

Adress: Furåkra, 2 Kråksmåla.

Socken: Högshult & Kråksmåla.

Berättat av: Lantbr.: Nils Jansson, m. f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1811 i Högshultssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och gamla, män och kvinnor, åta, röpa och Gl.
dricka hela natten, & när de va mätta & halv
fulla så gav de sig upp te & dansa som maten
sank ner, & sen åt de & röp & danske igen. På kväl-
len, när det var mörkt, var där ute en gröt
flera stätt, som benämndes "Fröjdaskatt",
till tecken att man slutat "Berga in grödan".
"Dans på lagen" efter "slätteröl" se teckning
nr 18! - Obs! I Vol. 4. följer en kort uppteckning
som heter "Landsmålsarkivets kartfrågelista
29. Uppl. 2. Skördebermer." - Sen har jag då
infriat mitt löfte att så grundligt upp-
teckna om Håslätter hos oss i gammal tid
att i bemälda ingen återstår.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6445.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge & Haulbörds.

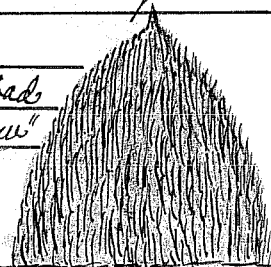
Adress: Furåkra "Kråksmåla".

Socken: Stigshult & Kråksmåla.

Berättat av: Lauritz Nils Jönsson m. f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1811 i Stigshultssocken.

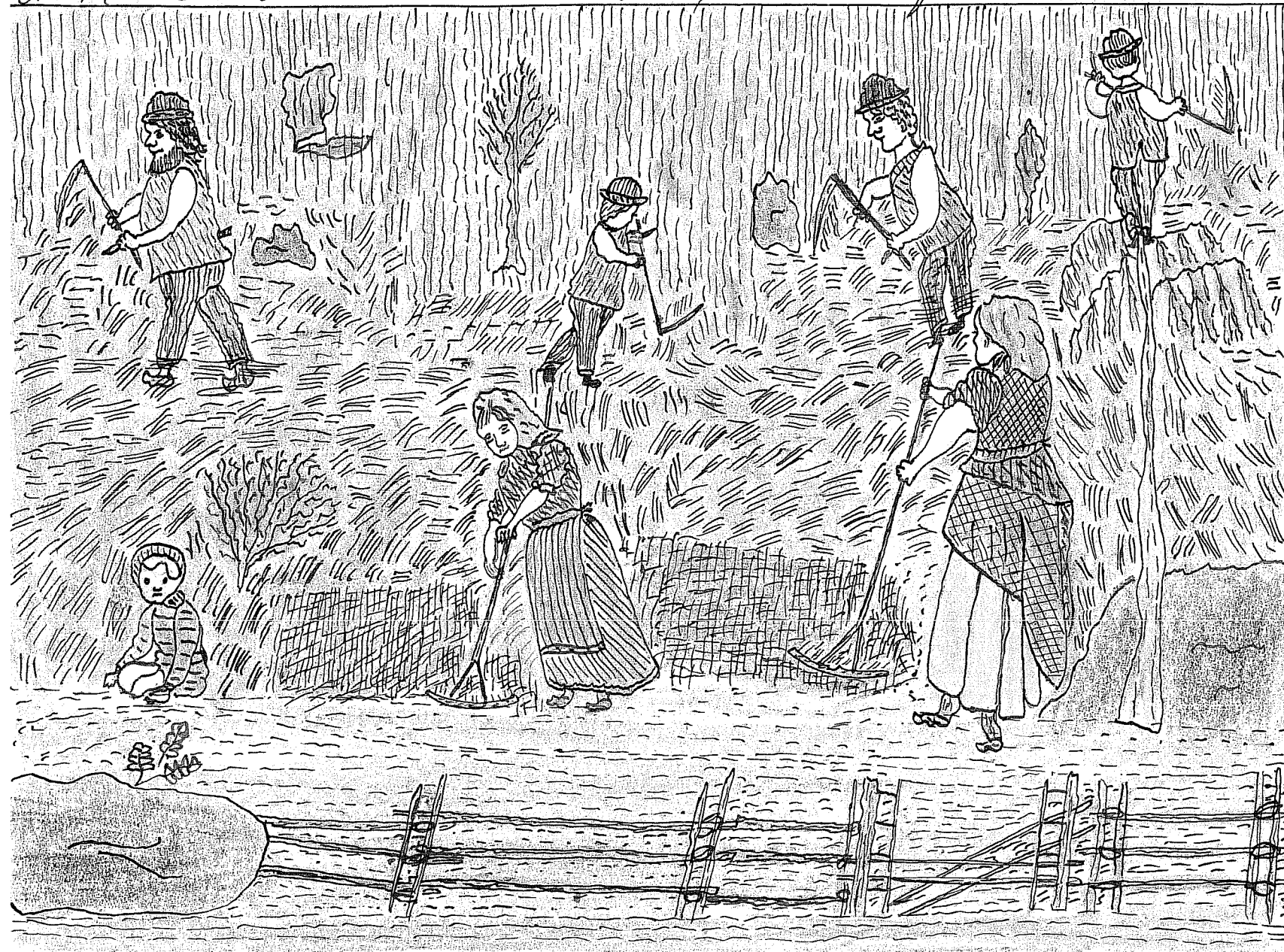
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVN^o 16. "Kråka
till Ruv" mer
satt i åker.N° 16. Råbör-
jad "Kö-
Ruv."N° 16.
Råslutad
"KöRuv"

N° 16. L. Ögen
upplevde från
mitt 20de år.
gag kör in Rå-
verha & gae.
den Östra-Bä-
Stigshultssocken.

Skriv endast på denna sida!

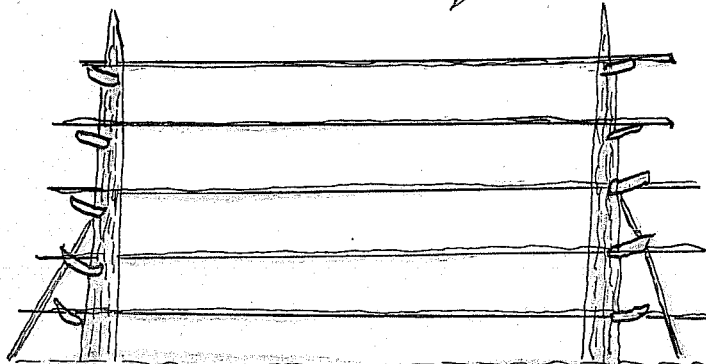
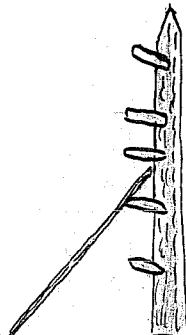
N. 6445
№ 17. "Plättervännen" "Knackslår" i "Ånar," kvinnorna räfflar höet i "Bredor."

№15. "Häsjekrau."

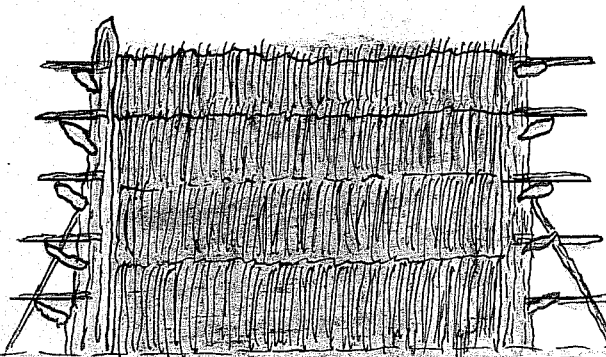
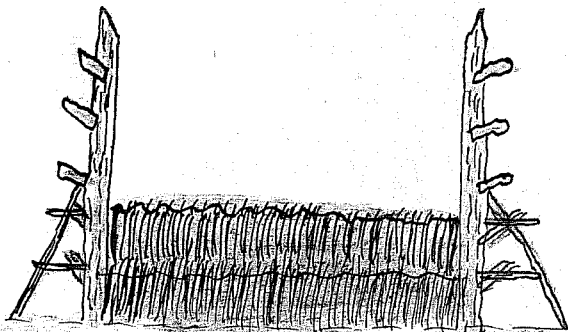
N. 6445.

№15. "Tam Häsjestamme."

№15. "Pälvörjad Häsjja."

№15. "Avsluktad Häsjja."

Sär var dans bort på Lagen i Lördagsmatten,
öfver nejden ljöd eköt av spelet och skratten.

M. 6445.

N° 18. Dans på Lagen efter slutat "Plätteröl."

Egen upplevelse.